

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

31 oktober 2007

BELEIDSBRIEF

Duurzame Ontwikkeling

Beleidsprioriteiten 2007-2008

ingediend door de heer Kris Peeters,
minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens,
Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid

INHOUD

	Blz.
1. Inleiding.....	3
2. Administratieve ondersteuning van het beleid voor duurzame ontwikkeling in Vlaanderen.....	3
3. Betrokkenheid van het Vlaamse middenveld.....	4
3.1. Operationele projecten.....	4
3.2. Subsidies in het kader van het Vlaamse Beleid duurzame ontwikkeling.....	5
3.3. Betrokkenheid bij het steunpunt duurzame ontwikkeling.....	5
4. Begroting.....	6
5. Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling.....	6
6. Betere samenwerking met de gewesten en het federaal niveau rond duurzame ontwikkeling. Meer zichtbaarheid, meer aanwezigheid en meer beleid van Vlaanderen in Europa en op mondiaal vlak rond duurzame ontwikkeling.....	8
7. Kaderdecreet duurzame ontwikkeling.....	8
8. Informatie, sensibilisering en communicatie – de voorbeeldfunctie van de overheid.....	8
9. Aandacht voor en ondersteuning van duurzame ontwikkeling bij de lokale en provinciale besturen.....	9
10. De ontwikkeling van een monitor duurzame ontwikkeling Vlaanderen.....	10
11. Beleidsondersteunend steunpunt voor duurzame ontwikkeling.....	10
12. Het specifieke duurzaam ontwikkelingsbeleid binnen de beleidsdomeinen.....	11
12.1. Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid.....	11
12.2. Internationaal Vlaanderen.....	12
12.3. Onderwijs en Vorming.....	14
12.4. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.....	15
12.5. Werk en Sociale Economie.....	16
12.6. Landbouw en Visserij.....	18
12.7. Leefmilieu, Natuur en Energie.....	19
12.8. Ruimtelijke Ordening.....	20
12.9. Cultuur, Jeugd, Sport en Media.....	20
12.10. Mobiliteit en Openbare Werken.....	21
12.11. Bestuurszaken.....	22
13. Relatie met Vlaanderen In Actie.....	23
14. Regelgevingsagenda.....	24

Beleidsbrief duurzame ontwikkeling 2007-2008

Kris Peeters

Minister-president

Minister bevoegd voor duurzame ontwikkeling

1. Inleiding

Op basis van de vele initiatieven, zowel binnen als buiten de Vlaamse overheid, mogen we concluderen dat de maatschappelijke dynamiek op het vlak van duurzame ontwikkeling steeds groter wordt.

We mogen daarom vanuit de Vlaamse overheid de constante focus op deze ontwikkeling niet uit het oog verliezen. De voorbije jaren werd vooral gewerkt aan de onderbouw en de uitbouw van het “overheidsapparaat”, de wetenschappelijke onderbouwing en het beleidsinstrumentarium voor duurzame ontwikkeling. De tijd van uitvoering is nu aangebroken. We willen actie in Vlaanderen.

De overheid heeft een voorbeeldfunctie ten aanzien van de andere actoren in de samenleving. Ik wil volgend jaar dan ook samen met mijn administratie sterk inzetten op projecten die zorgen voor de samenhang en de synergie op het vlak van duurzame ontwikkeling in het functioneren van de Vlaamse overheid, zowel tussen de beleidsdomeinen als tussen de Vlaamse overheid en andere partners.

Daarnaast wil ik, in samenwerking met de andere Ministers in de Vlaamse Regering, prioriteit leggen op het stimuleren van actoren op het terrein om te werken rond allerlei aspecten van duurzame ontwikkeling.

Uiteraard zal ik tegelijkertijd het beleidskader rond duurzame ontwikkeling verder ontwikkelen. Ik denk hierbij dan in eerste instantie aan de goedkeuring van een kaderdecreet duurzame ontwikkeling en de verdere uitvoering van de Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling.

2. Administratieve ondersteuning van het beleid voor duurzame ontwikkeling in Vlaanderen

Het duurzaamheidsbeleid is een inclusief beleid. Elke minister neemt dus zelf de verantwoordelijkheid op inzake het voeren van een beleid van duurzame ontwikkeling binnen zijn bevoegdheden. De ambtelijke beleidsdomeinoverschrijdende werkgroep werd dan ook verder ingezet als centraal instrument voor de beleidsvoorbereiding, het overleg en de input ten aanzien van het gecoördineerd beleid.

Ingevolge Beter Bestuurlijk Beleid dringt zich een hernieuwing op in de samenstelling van de werkgroep duurzame ontwikkeling. Ik zal die hernieuwing dit jaar doorvoeren.

Tegelijk werd ook de intensieve samenwerking tussen de coördinatiecel en deze werkgroep verder verduidelijkt en verfijnd.

Ik concludeer dat nu het merendeel van de leden van de werkgroep uit vertegenwoordigers bestaat die kunnen wegen op het beleid. Zij beschikken vanuit hun positie over een goede kennis van de realiteit binnen het eigen beleidsdomein en zij kunnen gemakkelijk een beroep doen op aanspreekpunten binnen hun beleidsdomein.

De coördinatiecel duurzame ontwikkeling zorgde voor een goede continue informatie-uitwisseling tussen de leden van de ambtelijke werkgroep. De werkgroep kwam het afgelopen jaar een vijftal keer samen, het dagelijks bestuur vergaderde ongeveer maandelijks. Realisaties van de werkgroep waren ondermeer de opstelling van de subsidiegids duurzame ontwikkeling, de advisering van subsidiedossiers, de medewerking aan beleidsdomeinoverschrijdende studies op vlak van duurzame ontwikkeling, de opmaak van een brochure van het beleidskader van de Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling, de betrokkenheid in de advisering van het jaarplan 2007 van het Steunpunt duurzame ontwikkeling, de betrokkenheid bij het voorontwerp van kaderdecreet duurzame ontwikkeling alsmede de begeleiding van de projecten die door de onderzoeksgroepen werden uitgevoerd.

De werkgroep gaf daarnaast input aan de beleidsinventaris ten behoeve van de nationale strategie duurzame ontwikkeling. Op het vlak van de werkzaamheden voor duurzame ontwikkeling op Europees niveau werkte ze mee aan het Eerste Belgisch voortgangsrapport. Op het niveau van de Verenigde naties gaf zij input aan de voorbereidingen van de 'Commission on Sustainable Development' van de Verenigde Naties (CSD15). Vlaanderen nam ook deel aan de onderhandelingen binnen de CSD 15 die begin mei 2007 plaatsvonden in New York. Vlaanderen werd daarna opgenomen in de Europese werkgroep die een evaluatie opmaakt van de CSD15.

De werkgroep werd ook betrokken in de opmaak van de nationale rapportering ten behoeve van de nieuwe cyclus van beleidsevaluatie en beleidsaanbevelingen CSD16 en CSD17.

Samen met de werkgroep werd de website duurzame ontwikkeling van de Vlaamse overheid ter ondersteuning van het duurzaam ontwikkelingsbeleid verder op punt gesteld.

Ik ben van oordeel dat na twee werkjaren de taakstelling van de werkgroep concreter is geworden en dat dit ambtelijk overleginstrument geëvolueerd is naar een goede vorm van beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking waarvan de werking niet bovenop de taken van elk beleidsdomein gebeurt, maar via de georganiseerde contact- en netwerken gevoerd wordt vanuit de reguliere werking binnen elk beleidsdomein.

Het is mijn voornemen om de administratieve ondersteuning van mijn beleid nog meer in samenwerking met deze ambtelijke werkgroep als spreekbuis van de 13 beleidsdomeinen, uit te werken. De actieve medewerking van de beleidsdomeinen aan de coördinatie van het beleid is hierbij een essentieel onderdeel.

Als ondersteunende actie zal mijn administratie, in overleg met de ambtelijke werkgroep duurzame ontwikkeling, de Vlaamse website duurzame ontwikkeling ombouwen tot een draaischijf van informatie en kennis voor de ondersteuning van het voeren van een adequaat beleid van duurzame ontwikkeling binnen de beleidsdomeinen en voor de verdere informatiedeling tussen de 13 beleidsdomeinen. De eerste verkennende stappen werden hiervoor reeds gezet.

Daarnaast zal ik de website verder laten ontwikkelen tot een goed publiek toegankelijk instrument.

Om een prominent ondersteunend en stimulerend beleid te voeren rond duurzame ontwikkeling wil ik degelijke administratieve entiteit voor de voorbereiding en ondersteuning van mijn beleid die is ontstaan, behouden en zo mogelijk versterken. Ik denk hierbij aan een versterking om Vlaanderen nog meer te laten wegen op de Europese, internationale en mondiale agenda's van duurzame ontwikkeling, en om de vertaalslag te doen van Europese en internationale afspraken inzake duurzame ontwikkeling naar Vlaanderen.

3. Betrokkenheid van het Vlaamse middenveld

De betrokkenheid van en overleg met de Vlaamse middenveldorganisaties zijn en blijven een essentieel aspect in mijn beleid rond duurzame ontwikkeling. Dit uit zich in verschillende aspecten.

3.1. Operationele projecten

De ondertekening, op donderdag 28 september 2006, van de Vlaamse strategie door 12 belangrijke partners uit het middenveld en door de koepels van lokale en provinciale besturen beklemtoont het partnerschap als de essentie van de Vlaamse beleidsstrategie duurzame ontwikkeling.

Een groot aantal middenveldorganisaties werken intussen projecten uit die kaderen binnen de 12 projecten die opgenomen zijn in de Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling.

Zo bijvoorbeeld heb ik de uitbouw van een vernieuwingsplatform duurzaam wonen en bouwen ondersteund. Hierbinnen werken een zeer brede waaier van actoren – middenveldorganisaties en overheden – in consensus en via dialoog samen aan een duurzamer gebouwd en bewoond Vlaanderen. Er wordt gewerkt rond vier thema's: wonen voor het leven, levende kernen, samen leren en innoveren,

en gesloten kringlopen. Concrete initiatieven worden opgezet zoals bv. kwaliteitsnorm en/of evaluatiekader voor duurzaamheid op gebouwniveau. De informatie uit verschillende lopende studies wordt hiervoor samengebracht en geanalyseerd. Andere initiatieven zijn ‘zuinig gebruik van grondstoffen voor de bouw’ en het toetsen van verschillende opleidingen in de bouwsector op duurzaamheidsaspecten. De komende maanden zijn tal van andere initiatieven te verwachten rond duurzaam bouwen en wonen.

Het middenveld zal ook een essentiële rol spelen in de uitvoering van andere operationele projecten. Gezien het cruciale belang van deze projecten voor de sociaal-economische ontwikkeling van Vlaanderen zijn een aantal van deze projecten ook opgenomen in het strategisch plan Vlaanderen in Actie, waar duurzame ontwikkeling als een rode draad doorheen loopt. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan het project maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Voor mij is het belangrijk dat er een brede dialoog wordt gevoerd en consensus wordt bereikt over de concrete projecten. Ook via het Sociaal Economisch Forum, waarin het middenveld ruim is vertegenwoordigd, zullen wij geadviseerd worden bij de uitvoering van deze projecten.

Ik wil de in de strategienota aangekondigde concrete projecten in 2008 vanuit beide beleidssporen – duurzame ontwikkeling en VIA – en met de vooropgestelde maximale betrokkenheid van onder meer het middenveld in een operationele stroomversnelling brengen. De tijd van versterkte actie in Vlaanderen is aangebroken.

Ik zal ook onderzoeken in welke mate het beleid en de strategie duurzame ontwikkeling kan convergeren met andere brede beleidsprocessen binnen de Vlaamse overheid met een langetermijnkarakter zoals VIA en het Pact van Vilvoorde.

Ik wil, zoals ik vorig jaar in mijn beleidsbrief heb aangekondigd een stimulerende, een coördinerende en integrerende rol vervullen bij deze innoverende projecten, waarbij samenwerking tussen de verschillende beleidsdomeinen en met het middenveld, lokale en provinciale besturen tot stand zal worden gebracht.

3.2. Subsidies in het kader van het Vlaamse beleid duurzame ontwikkeling

Via het verlenen van subsidies werden middenveldorganisaties, provinciale en lokale overheden en doelgroepen (bedrijven, consumenten, ...) gestimuleerd tot het ontwikkelen van initiatieven en voorbeeldprojecten in uitvoering van de projecten van de Vlaamse strategie. De kwalitatieve projecten die door het middenveld worden ingediend overstijgen echter de beschikbare middelen. In september waren de beschikbare middelen op de betreffende begrotingsallocatie reeds uitgeput (450.000 EUR). Ik heb daarom een kredietherschikking (aangevraagd/bekomen – nog in te vullen in functie van het antwoord van Van Mechelen) om aan de kwalitatieve vragen tegemoet te komen.

We zullen op het einde van het jaar overgaan tot een evaluatie en desgevallend structurele bijsturing binnen de begroting duurzame ontwikkeling.

3.3. Betrokkenheid bij het steunpunt duurzame ontwikkeling

Volledig in de lijn met mijn beleid worden de middenveldorganisaties betrokken bij het opgerichte wetenschappelijke steunpunt duurzame ontwikkeling. Met de secretariaten van SERV en Mina-Raad wordt nauw overleg gepleegd over alle inhoudelijke aspecten van het steunpunt. Verschillende middenveldorganisaties participeren actief in de wetenschappelijke onderzoeksprojecten van het steunpunt. Er zal bovendien op regelmatige basis overleg worden gepleegd met een ruime groep van actoren uit het middenveld.

4. Begroting

In het pas opgestarte begrotingsprogramma 11.5 zijn middelen voorzien voor het coördinerend beleid inzake duurzame ontwikkeling, m.n. voor allerhande uitgaven in verband met de uitbouw, werking en expertiseopbouw voor de coördinatie van het Vlaams duurzaam ontwikkelingsbeleid, voor de cofinanciering in het kader van het steunpunt duurzame ontwikkeling en voor subsidies aan middenveld, private sector en provinciale en lokale besturen voor initiatieven in het kader van het Vlaams duurzaam ontwikkelingsbeleid.

Programma 11.5

In duizend euro (na begrotingscontrole 2007)

Krediet type NGK

b.a. 12.01 306

b.a. 33.01 450

b.a. 33.50 150

b.a. 43.01 50

Het grote aantal aanvragen van subsidies die de beschikbare budgetten ver overschrijden weerspiegelt de dynamiek die momenteel in de maatschappij leeft rond duurzame ontwikkeling. Ik ben er van overtuigd dat onze samenleving gebaat is bij een actief en stimulerend beleid op het vlak van duurzame ontwikkeling en zal dus dit beleid verder zetten.

De kwalitatieve projecten die door het middenveld worden ingediend overstijgen echter de beschikbare middelen (450.000 euro). In die mate zelfs dat een kredietherschikking nodig is om aan de eerste ronde van aanvragen voor projectsubsidies te kunnen voldoen, en dat er in 2007 geen middelen meer beschikbaar zijn voor een tweede ronde.

We zullen dus op het einde van het jaar overgaan tot een evaluatie en desgevallend structurele bijsturing van de begroting duurzame ontwikkeling.

Daarnaast zal ik evalueren op welke manier de nood die er is om de coördinerende cel duurzame ontwikkeling een rol te laten spelen in de versterking van Vlaanderen in Europese, internationale en mondiale fora van duurzame ontwikkeling, zich eventueel moet vertalen naar de begroting.

5. Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling

Op 28 september 2006 vond de ondertekening plaats van de Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling. De Vlaamse Regering, vertegenwoordigd door haar Minister-president, 12 belangrijke partners uit het middenveld en de koepels van lokale en provinciale besturen gingen een duurzaam verbond aan om grenzen te verleggen.

De inhoud van de strategie werd gecommuniceerd via een toegankelijke brochure. In oktober 2007 vond ook een informatiesessie plaats voor een ruim publiek binnen de Vlaamse overheid.

Ik ben verheugd te zien hoe slechts luttele maanden na de ondertekening er hard wordt gewerkt aan de uitvoering van de strategie. Dit geldt zowel voor de bestuurlijke aspecten van de strategie als voor de 12 projecten.

Wat de bestuurlijke aspecten betreft, wil ik vooral wijzen op realisaties en onderzoek. Er zijn realisaties onder meer op het vlak van ambtelijke en wetenschappelijke ondersteuning, op het vlak van monitoring en begroting. Er zijn, via de wetenschappelijke ondersteuning, onderzoeken aan de gang over onder meer samenwerkingsvormen tussen verschillende overheidsniveaus en over instrumenten om de gevolgen voor duurzame ontwikkeling in te schatten van te nemen beleidsmaatregelen. Ook de optie van een horizontaal beleidsprogramma duurzame ontwikkeling zal verder onderzocht worden, evenals de samenwerking met de federale overheid.

Wat de projecten betreft, wil ik me beperken tot een aantal voorbeelden omdat het gamma aan recente toepassingen en uitvoeringen te uitgebreid is om op te sommen. Belangrijk is wel te melden dat zowel de Vlaamse Regering als het middenveld belangrijke inspanningen leveren in de uitvoering van de projecten.

De komende maanden wil ik absolute prioriteit geven aan de versterkte uitvoering van de projecten via een alomvattende actie in Vlaanderen. Zoals ik al zei, wil ik deze versterkte uitvoering via twee beleidssporen die niet onafhankelijk van elkaar kunnen gezien worden.

Een eerste spoor betreft het VIA-beleidsspoor. We hebben de afgelopen maanden al actie in Vlaanderen gekend. Ik wil de komende maanden nog versterkte actie zien in Vlaanderen rond duurzame ontwikkeling. Dit zal zich uiten in de afwerking van de 34 VIA-projecten door alle Ministers in de Vlaamse Regering, door de ontwikkeling van nieuwe projecten in samenwerking met middenveld, lokale overheden en Vlaams Parlement, door het actief betrekken van de Vlamingen bij de werking. Concrete initiatieven zijn : de Vlaanderen-in-actie-Ronde Tafelconferentie op 5 oktober 2007 over economisch, ecologisch en maatschappelijk verantwoord ondernemen, alsook de tweede Vlaamse Klimaatconferentie op 26 november 2007.

Een tweede spoor is het spoor van de projecten in de strategienota zelf. Ook hier kunnen we constateren dat er vandaag reeds heel wat in uitvoering is, zowel dankzij de inspanningen van de overheid als dankzij de inspanningen van de actoren op het terrein. Zonder exhaustief te zijn willen we een paar voorbeelden geven.

Zowel vanuit de overheid als vanuit de organisaties zijn er verschillende inspanningen om duurzaam bouwen – of bepaalde facetten daarvan – op de kaart te zetten in Vlaanderen. De nieuwe substantiële renovatiepremie die de Vlaamse Regering op initiatief van Minister Keulen in maart van dit jaar goedgekeurde bevat een aantal financiële incentives voor wie energievriendelijk of milieuvriendelijk bouwt of oog heeft voor aspecten van levenslang wonen. Door de oprichting van het platform duurzaam bouwen en wonen brachten we actoren, zowel van overheid als van middenveld, samen om een visie uit te werken rond duurzaam bouwen en acties te ontwikkelen. Dit werpt stilaan zijn vruchten af. We plannen momenteel een initiatief dat er voor moet zorgen dat aan kandidaat-bouwheren planadviezen worden gegeven met als doel te wijzen op een aantal duurzame alternatieven die een goede terugverdientijd hebben. Ook een groot aantal organisaties werken constructieve en goede voorstellen uit. Ik denk hier onder meer aan initiatieven van het VIBE en van CEDUBO.

Hetzelfde kan gezegd worden rond duurzame landbouw, een ander van de 12 projecten uit de strategie. Ook hier werden reeds tal van initiatieven genomen. Ik denk hierbij onder meer aan het recent initiatief dat ik nam rond duurzame ontwikkelingskansen voor de glastuinbouw en de koppeling die we daarbij willen maken met optimaal en rationeel energiegebruik. Iets minder recent, maar even belangrijk, is de aanpassing door de Vlaamse Regering van de steuncriteria van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF). Accenten worden gelegd op alternatief energiegebruik (bv. ondersteuning van warmtekrachtkoppeling) en rationeel energiegebruik. Zo wordt 40% steun voorzien voor investeringen in energieschermen of energiebesparende kasomhullingen. Intussen is uit de resultaten van 2006 gebleken dat maar liefst 37% van de investeringen in het VLIF milieu- of energie gerelateerd zijn.

Er wordt dus vandaag heel wat actie ondernomen en op het terrein gerealiseerd rond duurzame ontwikkeling. Dit mag ons er evenwel niet van weerhouden de strategie duurzame ontwikkeling en meer bepaald de projecten, acties en maatregelen concreet verder uit te werken. We hebben, om realisaties op het terrein te laten beginnen, de uitwerking van deze fase vooruit geschoven. Ondertussen werd wel het voorbereidend voortgezet. We voorzien de concrete invulling hiervan in 2008. Ik zal hierover de Vlaamse Regering om goedkeuring vragen.

De ambtelijke werkgroep zal bij dit proces een belangrijke rol spelen. Ook het middenveld, provincies en gemeenten zullen gevraagd worden om aan het proces deel te nemen.

Ik blijf tevens bij het voornemen om advies te vragen aan de betrokken adviesorganen en om de volledige Vlaamse strategienota ter bespreking voor te leggen aan het Vlaams Parlement.

6. Betere samenwerking met de gewesten en het federaal niveau rond duurzame Ontwikkeling . Meer zichtbaarheid, meer aanwezigheid en meer beleid van Vlaanderen in Europa en op mondiaal vlak rond duurzame ontwikkeling

Een belangrijk deel van het beleidsdebat over duurzame ontwikkeling vindt plaats in multilaterale fora zoals de VN, de EU en de OESO.

In het kader van de Belgische standpuntbepaling voor internationale fora werd het afgelopen jaar constructief samengewerkt op de structurele coördinatievergaderingen die door de federale administratie werden georganiseerd. Deze ambtelijke samenwerking wordt in 2008 voortgezet. De coördinatiecél staat in voor het coördineren van een systematische vertegenwoordiging, en een actieve inbreng in deze fora, hetzij vanuit de werkgroep, hetzij gedragen door de werkgroep duurzame ontwikkeling.

Mijn administratie nam in het bijzonder actief deel aan de ambtelijke intergouvernementele werkgroep voor de Nationale strategie duurzame ontwikkeling. De werkgroep duurzame ontwikkeling leverde vereiste input voor de beleidsinventaris.

Verder wil ik verwijzen naar het voornemen om de administratieve ondersteuning inzake (inter)nationale werking rond duurzame ontwikkeling sterker uit te bouwen.

Daarnaast heb ik in het meerjarenprogramma en het jaarplan 2007 van het Steunpunt duurzame ontwikkeling laten opnemen dat onderzoek moet gevoerd worden waarmee we ten behoeve van het te voeren beleid beter zicht krijgen op de Vlaamse beleidspraktijken in multilaterale instellingen.

Met deze initiatieven wil ik de actieve betrokkenheid in multilaterale fora verder optimaliseren.

7. Kaderdecreet duurzame ontwikkeling

Het ontwerpdecreet ter bevordering van duurzame ontwikkeling is een onderdeel van de uitvoering van de Vlaamse strategie voor duurzame ontwikkeling. Het ontwerpdecreet vormt de basis voor continuïteit in het beleid op vlak van duurzame ontwikkeling en biedt de nodige juridische onderbouw voor maatregelen en acties in het kader van een gecoördineerd duurzaam ontwikkelingsbeleid. De voornaamste doelstelling van het ontwerpdecreet is het bevorderen van de algemene toepassing van de beginselen van duurzame ontwikkeling binnen het beleid en de werking van de Vlaamse overheid. Ook de regelingen voor de te hanteren instrumenten zijn opgenomen in dit ontwerpdecreet.

Op 2 juli bracht de werkgroep duurzame ontwikkeling op administratief niveau advies uit over het voorontwerp. Op dit moment bespreken we het voorontwerp van decreet in de schoot van de Vlaamse Regering. Het is mijn bedoeling het ontwerp van decreet begin 2008 voor te leggen aan het Vlaams Parlement.

8. Informatie, sensibilisering en communicatie – de voorbeeldfunctie van de overheid

In de Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling werd de optie genomen dat de Vlaamse overheid een voorbeeldfunctie te vervullen heeft op het vlak van een aantal concrete beleidsmaatregelen.

Eind 2006 werden door de coördinatiecél een tweetal studies uitgeschreven die door de werkgroep naar voor geschoven werden als projecten waarmee de Vlaamse overheid haar voorbeeldrol inzake duurzame ontwikkeling kan vervullen.

De studie ‘Technische eisen voor nieuwe kantoorgebouwen’ wordt uitgevoerd door de KU- Leuven. Het betreft een doorlichting, actualisatie, aanvulling en vormgeving van de bestaande handleiding ‘Technische eisen voor nieuwe kantoorgebouwen’ op basis van duurzaamheid.

De studie ‘Duurzaamheidsaspecten binnen de werking van de Vlaams Overheid’ wordt uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers. Deze opdracht heeft als doel een fundamentele aanzet te geven voor het integreren (mainstreaming) van duurzame ontwikkeling in de werking van de Vlaamse overheid waarbij de principes van duurzame ontwikkeling worden geïntegreerd in de bestaande planning- en besluitvormingsprocessen van de Vlaamse overheid, zoals die verbonden zijn aan de diverse taken van elk beleidsdomein.

Vorig jaar werd gesteld dat het kennismanagement een belangrijk aandachtspunt is binnen de ondersteuning van duurzame ontwikkeling, met name het doorgeven van verzamelde kennis en ervaringen. Een betere kennisverspreiding zal immers bijdragen aan het verhogen van de participatiegraad en stimuleert het ontwikkelen van de benodigde competenties, het actief doorgeven en vooral het inspireren van anderen. Dit aandachtspunt wordt verder uitgewerkt in de uitwerking van een nieuw concept van de Vlaamse website duurzame ontwikkeling. Hiertoe werden de eerste verkennende initiatieven reeds genomen.

Verder vertaalt deze doelstelling zich in een pak initiatieven, genomen door de Vlaamse Regering en haar ministers. Ook hier wil ik niet exhaustief zijn, maar bijvoorbeeld wijzen op de “dikke truiendag” van de Vlaamse overheid van 16 februari 2007 met als doel te sensibiliseren rond de klimaatproblematiek. Verschillende van de Vlaamse Ministers droegen die dag hun steentje bij tot een zo groot mogelijke media-aandacht voor de problematiek. Ik wil hierbij ook wijzen op een groot aantal maatregelen en acties die de Vlaamse overheid neemt om effectief het voorbeeld te geven. Zo keurde de Vlaamse Regering, op initiatief van Minister Bourgeois, het actieplan goed omtrent energiezorg in overheidsgebouwen. Met dit actieplan worden tal van initiatieven gestart, zoals: een energieboekhoudingspakket voor alle entiteiten van de Vlaamse overheid, een handleiding over energiebewust huren, het bouwen en verbouwen van Vlaamse overheidsgebouwen, de doelstelling om 12% hernieuwbare energie aan te kopen, maatregelen die het verbruik beperken (vervangen van gloeilampen door spaarlampen, vervangen van lokale printers door netwerkprinters, ...), het sensibiliseren van het personeel, enzovoort.

Intussen werd op de Vlaamse Regering ook afgesproken dat werk zal gemaakt worden van duurzame overheidsaankopen. Op basis van een goed uitgewerkte definitie van duurzame overheidsaankopen zal aan de volledige Vlaamse administratie gevraagd worden een inventaris op te maken van reeds bestaande elementen duurzame ontwikkeling bij overheidsaankopen. Bedoeling is om deze inventaris als vertrekpunt te nemen voor een strategisch actieplan met doelstellingen, maatregelen en acties. Bestaande onderzoeken kunnen hiervoor als onderbouw dienen. Dit strategisch actieplan zal aan de Vlaamse Regering ter goedkeuring worden voorgelegd.

Ik wil tenslotte wijzen op twee informatiebrochures. De ene “vertaalt” de strategie duurzame ontwikkeling voor een breder publiek en is opgemaakt in samenwerking met de administratie. De andere geeft handige tips voor al wie bouwt of verbouwt en is een realisatie van het Centrum Duurzaam Bouwen (CEDUBO) met middelen uit de begroting duurzame ontwikkeling.

9. Aandacht voor en ondersteuning van duurzame ontwikkeling bij de lokale en provinciale besturen.

In 2008 wil ik meer werk maken van het stimuleren van een lokaal beleid voor duurzame ontwikkeling in aansluiting met de Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling.

Naast projectsubsidies voor lokale overheden die projecten willen realiseren rond duurzame ontwikkeling, en naast acties op het vlak van informatie, sensibilisering en educatie wil ik focussen op ondersteuning aan voorbeeldprojecten. De concrete uitwerking daarvan is momenteel in voorbereiding.

We moeten echter durven een stap verder zetten en structureel nadenken over de samenwerking met lokale overheden. Daarom heb ik, met het oog op een betere ondersteuning van een lokaal beleid inzake duurzame ontwikkeling, binnen de onderzoeksprojecten die uitgevoerd worden door het Steunpunt duurzame ontwikkeling, een korte termijnonderzoek gevraagd, waarbij beleidsaanbevelingen zullen worden gegeven over adequate samenwerkingsmodaliteiten tussen de Vlaamse overheid en lokale besturen, zowel op structureel als op inhoudelijk vlak. Concreet willen we nagaan welke de beste vormen van samenwerking zijn tussen de Vlaamse overheid en lokale besturen. Op basis daarvan zullen we voorstellen doen voor concrete samenwerking. Deze samenwerking zal inhoudelijk worden afgestemd op samenwerkingsverbanden met lokale besturen die door andere beleidsdomeinen worden opgezet.

10. De ontwikkeling van een monitor duurzame ontwikkeling Vlaanderen

De beleidsbrief van vorig jaar stelde dat in 2007 de eerste nulmeting van een omgevingsmonitor duurzame ontwikkeling zou worden gepubliceerd. In april was de eerste indicatorennota 'Omgevingsindicatoren Duurzame ontwikkeling' met omgevingsindicatoren duurzame ontwikkeling beschikbaar dankzij de goede samenwerking tussen de coördinatieceel duurzame ontwikkeling en de studiedienst van de Vlaamse Regering.

De doelstelling van de omgevingsmonitor duurzame ontwikkeling is om via een beperkte set van indicatoren weer te geven hoe Vlaanderen zich ontwikkelt als regio, en hoe de initiatieven vanuit de Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling bijdragen aan een duurzame ontwikkeling.

De omgevingsmonitor is een goede manier om duurzame ontwikkeling te meten. De monitor maakt gebruik van diverse indicatoren. Het is eerder een verkennend dan een evaluerend beleidsinstrument. Via de beschikbare omgevingsindicatoren kan bijvoorbeeld zowel een vergelijking in tijd, als een vergelijking met andere landen/regio's gemaakt worden. De indicatoren in de publicatie hebben betrekking op verschillende thema's zoals productie- en consumptiepatronen, armoede, gezondheid, klimaatverandering, biodiversiteit, transport, goed bestuur en Noord-Zuid relatie. Niet voor alle thema's zijn al goede internationaal vergelijkbare indicatoren beschikbaar.

De monitor is opgezet als een participatief proces met de focus op 'al doende leren'. Er zal jaarlijks een nieuwe meting worden uitgevoerd. In samenwerking met de werkgroep duurzame ontwikkeling wordt daarvoor jaarlijks een workshop voorzien met deelnemers uit de verschillende beleidsdomeinen.

We hebben het steunpunt duurzame ontwikkeling gevraagd om in overleg met onze administratie te bekijken op welke manier deze monitor kan evolueren. Ook hier zal convergentie met vergelijkbare monitoringinstrumenten een prioritair aandachtspunt zijn.

11. Beleidsondersteunend steunpunt voor duurzame ontwikkeling

Het Steunpunt duurzame ontwikkeling ging dit jaar van start. De stuurgroep werd samengesteld, het meerjarenplan en het jaarplan 2007 werd goedgekeurd. Het steunpunt werkt met een jaarlijks budget van 450.000 euro.

Er zijn de komende jaren 9 projecten voorzien. Daarnaast is er ruimte voor jaarlijks korte termijnprojecten voor 30% van de budgettaire middelen. Een bijdrage werd opgeleverd voor de wetenschappelijke onderbouwing van het voorontwerp van decreet ter bevordering van duurzame ontwikkeling.

Voor de verschillende projecten werden begeleidingsgroepen samengesteld waaraan deskundigen vanuit alle dertien de beleidsdomeinen deelnemen. Daarnaast werden ook deskundigen van buiten de Vlaamse overheid opgenomen in de begeleidingsgroepen, zoals personen uit de middenveldorganisaties die zich engageren tot een actieve participatie. Ik wil hiermee een zo breed mogelijk draagvlak voor de aangeleverde onderzoeksresultaten realiseren.

De eerste resultaten van de onderzoeken uitgevoerd door het Steunpunt zijn voorzien voor eind 2007.

12. Het specifieke duurzaam ontwikkelingsbeleid binnen de beleidsdomeinen

Met de goedkeuring van de Vlaamse strategie voor duurzame ontwikkeling door de Vlaamse Regering ligt de verantwoordelijkheid voor het uitstippelen/bepalen van een duurzaam ontwikkelingsbeleid expliciet in alle Vlaamse beleidsdomeinen.

Hieronder wordt een beknopte samenvatting gegeven van de hoofdlijnen van het beleid inzake duurzame ontwikkeling binnen de 13 beleidsdomeinen.

12.1. Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid

Gelijke kansen

Het gelijkekansenbeleid streeft ernaar dat niemand wordt uitgesloten (non-discriminatie) en dat iedereen zich verantwoordelijk voelt voor de onderlinge samenhang (solidariteit). Daarnaast heeft het oog voor verschillen tussen sociale groepen (diversiteit) en voor de individuele ontplooiing en ontwikkeling van mensen (emancipatie) binnen die groepen. Het beleid gaat achterstellings- en uitsluitingmechanismen tegen en richt zich hierbij in de eerste plaats op mechanismen die door gender, seksuele oriëntatie of ontoegankelijkheid worden veroorzaakt. In deze legislatuur werden de domeinen socialisatie, loopbaanontwikkeling, leefwereld en beleidsparticipatie als prioritair bepaald.

Sinds 2005 wordt er op een structurele manier gewerkt aan de verankering van de horizontale component van het Vlaamse gelijkekansenbeleid. Dit gebeurde door de invoering van de ‘methode van open coördinatie’ aangestuurd vanuit een interdepartementale commissie Gelijke Kansen. Tegen eind 2007 worden de lopende actieplannen geëvalueerd op niveau van realisaties evenals op procesniveau en worden nieuwe, geactualiseerde plannen ingediend (periode 2008-2009). In de schoot van de Commissie Gelijke Kansen zal in de periode van september 2007 tot september 2008 voorts gewerkt worden aan de ontwikkeling van indicatoren die het mogelijk maken om de vooruitgang op het vlak van de realisatie van gelijke kansen in alle Vlaamse beleidsdomeinen te monitoren.

Binnen haar eigen functionele bevoegdheid legt Vlaams minister Kathleen Van Brempt voor wat betreft de genderthematiek de komende werkingsperiode het beleidsaccent op enerzijds thema's als de loopbaankloof en stereotype rolpatronen en anderzijds op de specifieke problemen waarmee allochtone vrouwen worden geconfronteerd. Binnen het beleidsthema ‘seksuele oriëntatie’ wordt verder gewerkt rond de holebivriendelijkheid binnen de zorg- en andere sectoren en gaat extra aandacht naar allochtone holebi's en jonge lesbiennes. Binnen het toegankelijkheidsthema wordt in eerste instantie verder gewerkt op het verbeteren van de fysieke, architecturale toegankelijkheid in het algemeen en op de promotie van het ontwerpconcept ‘universal design’ binnen de beroeps- en onderwijssector in het bijzonder. Overheen de verschillende doelgroepen van het Gelijkekansenbeleid wordt tot slot een breed plan ‘Gelijke behandeling’ ontwikkeld en uitgevoerd, met daarbinnen een Vlaams decreet ter zake.

Communicatie

De afdeling Communicatie ijvert voor zo weinig mogelijk drukwerk (gerichte oplages) en zoveel mogelijk digitaal aangeboden informatie. De meeste overheidspublicaties worden digitaal aangeboden

via het elektronisch bestelloket. Specifiek voor jaarverslagen bestaat hierover een parlementaire resolutie. Bij drukopdrachten (intern of uitbesteed) wordt ook altijd expliciet gevraagd naar milieuvriendelijk papier en dito processen. De interne drukkerij zal - mede op vraag van de afdeling Communicatie - haar aankoopbeleid hierop afstemmen. Die inspanningen zet de afdeling ook in 2008 verder.

Studiedienst van de Vlaamse Regering

In juni 2006 startte de Studiedienst van de Vlaamse Regering een proces op om samen met de ambtelijke werkgroep duurzame ontwikkeling een monitor duurzame ontwikkeling op te zetten. De doelstelling van de monitor is om via een beperkte set van indicatoren weer te geven hoe Vlaanderen zich ontwikkelt als regio, en hoe de initiatieven vanuit de Vlaamse Strategie bijdragen aan een duurzame ontwikkeling. De voorgestelde monitor is tweeledig: enerzijds bestaat die uit een set van omgevingsindicatoren voor internationale erkende 'duurzame ontwikkeling' thema's, anderzijds zal een set van procesindicatoren worden ontwikkeld, gekoppeld aan de doelstellingen en projecten van de Vlaamse strategie voor duurzame ontwikkeling.

In eerste fase startte de studiedienst met de omgevingsindicatoren. Bij de keuze van de indicatoren werd rekening gehouden met de vergelijkbaarheid van de data met andere landen/regio's en met de mogelijkheid voor trendanalyses. De duurzaamheidsmonitor voor Vlaanderen is een gecombineerde set van omgevingsindicatoren die aansluit bij Europese en internationale indicatoren voor duurzame ontwikkeling (Eurostat en nrg4SD). De indicatoren hebben betrekking op verschillende thema's zoals productie- en consumptie patronen, armoede, gezondheid, klimaatverandering, biodiversiteit, transport, goed bestuur en Noord-Zuid relatie. Deze thematische aanpak versterkt een geïntegreerde benadering.

Een eerste dataverzameling vond plaats in december 2006. De resultaten werden bekend gemaakt via de website van de Studiedienst van de Vlaamse Regering. Op deze website vindt men trouwens meerdere linken naar (inter)nationale instanties die indicatoren hebben ontwikkeld over duurzaamheid. Eind 2007 mag een actualisatie worden verwacht van de Vlaamse duurzaamheidsmonitor.

12.2 Internationaal Vlaanderen

Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS)- ontwikkelingssamenwerking

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking richt zich op het bereiken van de Millenniumontwikkelingsdoelstellingen (MDGs). In overleg met de partnerlanden en de partnerorganisaties focust Vlaanderen op een aantal MDGs: bestrijding van de armoede en honger (MDG 1), verbetering van de volksgezondheid (MDG 4-6) en bouwen aan een mondiaal partnerschap voor ontwikkeling (MDG 8).

MDG 1 heeft betrekking op de economische dimensie van armoede: inkomen en werkgelegenheid. Het terugdringen van inkomensarmoede kan immers niet gerealiseerd worden zonder economische ontwikkeling. Daarom investeert Vlaanderen op meerdere plaatsen rechtstreeks of onrechtstreeks in werkgelegenheid.

De tweede dimensie van MDG 1 heeft betrekking op de bestrijding van de honger in de wereld. De belangrijkste oorzaak voor structurele honger is een gebrek aan toegang tot voldoende voedsel van goede kwaliteit. Ook hier investeert Vlaanderen op meerdere plaatsen in de wereld rechtstreeks of onrechtstreeks in voedselzekerheid.

Binnen de MDGs zijn drie doelen geformuleerd die zich richten op gezondheid: het met tweederde terugdringen van kindersterfte (MDG 4), het met driekwart verminderen van moedersterfte (MDG 5), en het stoppen en terugdringen van de verspreiding van hiv/aids, malaria en andere ziektes (MDG 6). Ook hier neemt Vlaanderen tal van initiatieven.

MDG 8 gaat over de operationele doelstellingen die vooral de ontwikkelde landen moeten verwezenlijken ter ondersteuning van de inspanningen van de ontwikkelingslanden voor de realisatie van de andere zeven doelstellingen. Het Vlaamse beleid heeft aandacht voor enkele onderwerpen die daar nauw mee aansluiten.

De Vlaamse overheid erkent het belang van beleidscoherentie tussen handel en ontwikkeling.

Eerlijke handel of Fair Trade streeft naar meer gelijkheid in het internationale handelsverkeer en naar open en gelijkwaardige relaties met producenten in ontwikkelingslanden. De Vlaamse overheid is zelf een grote consument en heeft de ambitie een voorbeeldfunctie te blijven vervullen op dit terrein. Al sinds 2001 drinkt de Vlaamse overheid koffie, vruchtensap en wijn van het Max Havelaar-keurmerk.

Ten slotte vereist een wereldwijd partnerschap voor ontwikkeling een draagvlak in het Noorden. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking informeert de Vlaamse bevolking daarom regelmatig over haar activiteiten in het Zuiden, subsidieert projecten voor ontwikkelingseducatie, en ondersteunt de gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en de zgn. ‘vierde pijler’.

Het budget voor ontwikkelingssamenwerking voor 2007 bedraagt 21,8 miljoen euro. Dat betekent een stijging van 26% ten opzichte van 2006.

Het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen - Flanders Investment & Trade

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is een thema dat wereldwijd zijn intrede heeft gevonden: van opleidingen op het gebied van milieu in San Francisco tot studies over de invloed die bedrijven kunnen hebben op aidspreventie bij hun werknemers in Zuid-Afrika. Die onderwerpen werden in eerste instantie beschouwd als thema's die voornamelijk in de NGO-sfeer bestonden. Langzaam maar zeker kregen ze echter een breder maatschappelijk draagvlak en in sommige landen trokken ze ook de nodige aandacht van de overheden.

Eén van de krachtlijnen van het huidige beleid bestaat erin om de ondernemer in Vlaanderen aan te moedigen duurzaam en ethisch te ondernemen op regionaal en internationaal vlak, waarbij duurzaam en ethisch ondernemen erop gericht is het maatschappelijk verantwoord ondernemen concreet vorm te geven voor de ondernemer. Duurzaam en Ethisch Internationaal Ondernemen (DEIO) stimuleren is dan ook één van de strategische doelstellingen van FIT. Zowel intern als bij de bedrijven waarmee ze samenwerken, zullen ze de nadruk leggen op de duurzame en ethisch verantwoorde aspecten van het zakendoen.

FIT werkte een actieprogramma uit om zowel de medewerkers van FIT als de Vlaamse ondernemers te sensibiliseren en op te leiden. Zo heeft FIT samen met KAURI het lerend netwerk internationaal ondernemen gecreëerd.

In het kader van de optimalisatie van de gegevensuitwisseling tussen de verschillende lerende netwerken, werd met het Digitaal Kenniscentrum MVO van de Vlaamse Gemeenschap en in samenwerking met Business & Society het deel Internationaal Ondernemen in de MVO-gegevensbank uitgebouwd. Daarnaast bevat de vernieuwde Nederlandstalige website van FIT een hoofdstuk rond duurzaam en ethisch internationaal ondernemen, waarin de verzamelde gegevens beschikbaar zullen worden gesteld aan alle ondernemers. Bovendien werd een hoofdstuk Duurzaam en Ethisch Internationaal Ondernemen (DEIO) opgenomen worden in 90% van de landenfiches die FIT ter beschikking stelt via zijn website.

Ook in 2008 blijft FIT actief Vlaamse ondernemers sensibiliseren en motiveren om stappen te zetten in de richting van een duurzaam en ethisch internationaal bedrijfsbeleid. Er zal gewerkt worden aan meer adviezen en informatie op maat van bedrijven. Zo zullen een 10-tal bedrijven een beroep kunnen doen op FIT voor een individuele trajectbegeleiding naar een duurzaam internationaal beleid.

Toerisme Vlaanderen

Ten gevolge van de klimaatwijziging is de bewustwording van de mogelijke negatieve impact van toerisme toegenomen. Toerisme Vlaanderen definieert duurzaam toerisme als een vorm van toeristische ontwikkeling die de eigen bestaansvoorwaarden niet aantast zodat ook toekomstige generaties bewoners en gasten van de bestemmingen kunnen genieten. Het is een vorm van toerisme die zowel mens, milieu als de lokale cultuur van de gastregio respecteert en die een globaal evenwicht brengt in deze drie dimensies. Het resulteert in een kwaliteitsverbetering waar alle betrokken partijen baat bij hebben en is economisch rendabel.

Op 12 juli 2007 werden de eerste 'Groene Sleutels' uitgereikt aan Vlaamse campings en kampeerverblijven. De Groene Sleutel is een internationaal keurmerk voor milieuvriendelijke toeristische accommodaties. Daarmee worden kampeerreinen bekroond die ondermeer zuinig omspringen met energie en water, aan afvalpreventie en -sortering doen, en werknemers én bezoekers aanzetten tot een zo milieubewust mogelijk gedrag.

In 2008 zal dit worden uitgebreid naar jeugdlogies en attracties.

Toerisme Vlaanderen heeft de Mondiaal Ethische Code van UNWTO officieel ondertekend en me geëngageerd om de principes ervan kenbaar te maken bij de sector.

In 2007 werd 250.000 euro uitgetrokken voor projecten die toerisme aanwenden als een middel tegen armoedereductie. Vlaanderen legt daarbij de nadruk op opbouw van competenties bij de lokale bevolking. De twee geselecteerde projecten hebben betrekking op partnerland Mozambique. Dit bedrag wordt aangehouden in 2008.

In de Katholieke Hogeschool Mechelen, Coloma, Toerisme en Recreatiemanagement zal tijdens het academiejaar 2007-2008 de integratie van duurzame ontwikkeling in het curriculum van het Hoger Onderwijs Toerisme in de praktijk getoetst worden

Toerisme Vlaanderen zal actief participeren aan de Werelddag voor Duurzaam Toerisme op 14 november 2007, georganiseerd door United Nations World Tourism Organisation (UNWTO) in Londen. Er komt in samenwerking met Toerisme Vlaanderen een Travel Award voor de meest duurzame touroperator.

De klimaatwijziging heeft onmiskenbaar ook een invloed op toerisme. Daarom zullen het Departement internationaal Vlaanderen en Toerisme Vlaanderen actief deelnemen aan het klimaatdebat van de Vlaamse overheid.

12.3. Onderwijs en Vorming

In maart 2007 brachten de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) en de MINA-raad een gemeenschappelijk advies uit over educatie voor duurzame ontwikkeling (EDO) in het leerplichtonderwijs. Het beleidsdomein Onderwijs en Vorming staat achter de inhoud van dit advies. Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO) zal dus niet als een bijkomende educatie beschouwd worden, maar als een 'regulatief idee' en dus richtinggevend voor de andere educaties zoals milieueducatie, gezondheidseducatie en opvoeden tot burgerzin. Dat gemeenschappelijk advies en de implementatiestrategie van het Decennium voor Educatie voor Duurzame Ontwikkeling van de United Nations Economic Council for Europe (UNECE), leggen de nadruk op de lerarenopleidingen om toekomstige leraren met competenties uit te rusten waarmee ze EDO in hun dagelijkse onderwijsactiviteiten kunnen integreren. De nieuwe basiscompetenties van de leraren bieden alvast voldoende aanknopingspunten om EDO een plaats te geven in de opleidingsprogramma's van de lerarenopleidingen.

In afwachting van het evaluatieonderzoek van de vakoverschrijdende eindtermen zal onderzocht worden hoe men educatie voor duurzame ontwikkeling en andere educaties kan versterken. Hierbij wordt gedacht aan een betere coördinatie en kwaliteit van de ondersteuning en aan een meer transparante financiering ervan.

12.4. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin probeert de sociale pijler van duurzame ontwikkeling meer in de kijker te zetten.

De Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is coördinerend minister voor armoedebestrijding en is bevoegd voor de uitvoering en opvolging van het decreet betreffende de armoedebestrijding van 21 maart 2003. Eind 2007 wordt de procedure tot wijziging van het armoededecreet ingezet, om dit bij te sturen en te verfijnen.

In 2007 werden de instrumenten van het armoedebestrijdingsbeleid uit dit decreet verder ingezet. Het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding werd in 2007 geactualiseerd. Tegen 1 maart 2008 wordt een nieuwe actualisatie voorgelegd aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement. Eind 2008 zal in samenspraak met het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2005-2009 geëvalueerd worden.

De Vlaamse Regering blijft de beleidsparticipatie van mensen in armoede aan het beleid ondersteunen, via horizontaal en verticaal permanent armoedeoverleg.

Voldoende, toegankelijke en kwaliteitsvolle kinderopvang is zowel een hefboom voor een goede combinatie van arbeid en gezin, als een belangrijk instrument voor sociale integratie en participatie van alle gezinnen in onze samenleving. Hierbij zijn belangrijk: de creatie van een buurtgericht sociaal netwerk, de voorziening als ontmoetingsplaats voor alle ouders, respect voor diversiteit, ondersteunen van maatschappelijke participatie van gezinnen die gebruik maken van de opvang.

Gezondheidszorg is één van de sociale basisbehoeften die ons welzijn garanderen. Welzijn, volksgezondheid en gezin streeft naar een zowel voor de overheid als voor de patiënt betaalbare preventieve en curatieve, somatische en geestelijke gezondheidszorg. Naast betaalbaarheid gaat de aandacht vooral naar toegankelijkheid, kwaliteit, efficiëntie, zorg-op-maat, afstemming van zorg, zorgcontinuïteit, keuzevrijheid en voldoende aanbod. In het verlenen van langdurige zorg is ook de ondersteuning van de mantelzorger cruciaal.

Preventieve gezondheidszorg is, in nauwe relatie met maatregelen in andere maatschappelijke sectoren, bij uitstek gericht op duurzame ontwikkeling. Het Vlaamse preventieve gezondheidsbeleid is in eerste instantie gericht op het behalen van zes Vlaamse gezondheidsdoelstellingen met betrekking tot 1) gezonde voeding en beweging, 2) tabak, alcohol en drugs, 3) ongevallen, 4) preventie van zelfdoding, 5) borstkankeropsporing en 6) vaccinaties. Naast de gezondheidsdoelstellingen richt het Vlaamse beleid zich ook op andere preventiethema's zoals kankers, cardiovasculaire aandoeningen, infectieziekten en milieugerelateerde gezondheidsproblemen.

Ook het Noord-Zuidperspectief is een belangrijk element van een duurzaam zorg- en gezondheidsbeleid. Gezondheidszorg is immers een fundamenteel mensenrecht. De bestaande expertise van het Vlaams welzijns- en gezondheidsbeleid kan dan ook ingezet worden bij de uitbouw van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Dit geldt a fortiori voor HIV/AIDS.

De Vlaamse Regering keurde het eerste ontwerp van het Vlaams ouderenbeleidsplan goed op 27 april 2007. Opvolging en bijsturing wordt gepland in samenwerking met de Vlaamse Ouderenraad. Het Vlaamse ouderenbeleid vertrekt vanuit de competentie en de kracht van de ouder wordende mens in zijn/haar sociale context. Deze visie herwaardeert en herintegreert de oudere in de maatschappij.

Er worden ook nieuwe infrastructuurnormen voorbereid voor rust- en verzorgingstehuizen. Dit draagt o.a. bij tot het wooncomfort en de leefkwaliteit van de bewoners (bv. voldoende zonnewering met het oog op temperatuursbeheersing) en moedigt het ecologisch en duurzaam bouwen aan.

Het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) toetst elk bouwdoossier dat in aanmerking komt voor investeringssubsidie op verschillende aspecten van duurzaamheid zoals inpassing in de omgeving, aanpasbaarheid, materiaalgebruik en energiebeheersing. Een aantal eisen en aanbevelingen inzake duurzaamheid werd opgenomen in de omzendbrief 'criteria ecologisch bouwen' die sinds juli 2003 door het VIPA wordt toegepast. De huidige criteria ecologisch bouwen zullen, aansluitend op de Vlaamse regelgeving Energieprestatie en Binnenklimaat, worden vertaald in een specifieke E-peil-norm voor de zorg- en welzijnsinfrastructuur. In de loop van 2008 wordt de rondzendbrief van 29 april 2003 in functie daarvan aangepast.

In 2006 en 2007 maakte de Vlaamse minister bevoegd voor bijstand aan personen en voor het gezondheidsbeleid, naast de structurele subsidiëring, extra 3 miljoen euro vrij voor energiebesparende maatregelen in de welzijns- en gezondheidsvoorzieningen.

Vanaf 2008 start het VIPA met de uitbouw van een kenniscentrum. Het VIPA als kruispunt tussen bouwheren, architecten en studie bureaus genereert operationele kennis die toelaat 'best practices' met aandacht voor duurzame ontwikkeling te ontwikkelen voor toekomstige bouwheren in de welzijns- en gezondheidssectoren.

12.5. Werk en Sociale Economie

Het is van groot belang om zoveel mogelijk bedrijven en organisaties warm te maken voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO), binnen en buiten de grenzen van de sociale economie.

Tijdens het afgelopen werkjaar zijn belangrijke stappen gezet in de verdere uitbouw van een MVO beleid voor Vlaanderen. De nadruk ligt daarbij vooral op het vergroten van de kritische massa en de ondersteuning van de sociale partners, het onderwijsveld en de Vlaamse steden en gemeenten om concreet aan de slag te gaan met MVO.

De sociale partners zijn dé partners die maatschappelijk verantwoord ondernemen op de werkvloer echt kunnen ingang laten vinden. Zij kunnen hun leden stimuleren om mee te denken rond een economie met een surplus. Een economie waar ook ecologische en sociale waarden zijn in opgenomen.

Juist omdat zij zo belangrijk zijn voor MVO in actie werd eind 2006 aan de SERV gevraagd om een congres te organiseren in oktober 2007 met daaraan een mediacampagne gekoppeld. Het is van het allergrootste dat alle sociale partners MVO als het ondernemen van de toekomst zien. Zowel het congres als de campagne richten zich naar een zeer grote doelgroep.

Het hoger onderwijs is een zeer belangrijke partner als het gaat om het stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Het project DOEN! staat het hoger onderwijs in Vlaanderen bij in het integreren van elementen van MVO en duurzame ontwikkeling (DO) in het bestaande onderwijsaanbod en in hun interne bedrijfsvoering.

De engagementsverklaring is inmiddels ondertekend door de top van vier associaties. In 2008 zal dit project worden verdergezet.

In maart 2007 werd de week van Sociale economie op de campus georganiseerd. Een week lang werden een reeks activiteiten ingebed in het faculteitsleven die toelieten om kennis te maken met sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen. In 2008 is er gekozen voor een

jaartraject waarbij om beurten docenten als studenten meer aan bod komen. Tegelijk wordt er gewerkt aan de contacten tussen initiatieven en ondernemingen uit de sociale economie en de onderwijswereld.

Eind vorig jaar werd het eerste EI van MVO uitgereikt in samenwerking met het Vlaams Netwerk voor zakenethiek. Deze scriptieprijs belooft bachelors, masters en doctoraten die een extra inspanning doen om maatschappelijk verantwoord ondernemen vanuit een onderzoeksstandpunt. De uitreiking van de tweede editie is gepland eind oktober 2007.

In het kader van de jeugdwerkloosheidsplannen, werd aan 13 lokale overheden en de VVSG een impuls gegeven om MVO ook op de lokale agenda te zetten. De samenwerking met de sociale economie, het voeren van een sterk diversiteitsbeleid in de eigen organisaties en het sensibiliseren van bedrijven in de buurt op het vlak van MVO staat centraal. Om de resultaten van deze initiatieven te valoriseren en uit te wisselen is in het voorjaar een Europese uitwisselingsdag rond 'public procurement with social return' gepland, gevolgd door een studienamiddag. De focus ligt hier vooral op lokale besturen en sociale economie bedrijven.

Daarnaast is MVO één van de belangrijke pijlers binnen zowel de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling en Vlaanderen in Actie. Het Digitaal Kenniscentrum MVO wordt binnen beide projecten naar voor geschoven als een project waarop verschillende beleidsdomeinen hun input kunnen leveren.

In het kader van "Vlaanderen in Actie" wordt ook stilgestaan bij de uitdaging om een innovatief aanbestedingsbeleid te voeren. Vlaanderen kan zijn overheidsopdrachten mee inzetten in de promotie van duurzaamheid en sociale inclusie. Dit laatste komt ten goede aan de werkgelegenheid van personen met een handicap, langdurig werkzoekenden en kansengroepen.

Met steun van het ESF startten in het najaar van 2005 de Lerende Netwerken MVO. Zij lopen tot eind 2007.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is een gedeelde verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven, de overheid, de sociale partners en onderwijs, zijn op al deze terreinen initiatieven nodig. Eind 2007 wil het beleidsdomein Werk en Sociale Economie samen met onder andere de sociale partners en het maatschappelijke middenveld een inhoudelijk debat voeren over de wijze waarop in de nabije toekomst samen naar een geïntegreerd MVO-beleid kunnen gaan.

Het digitaal kenniscentrum speelt een grote rol in het informeren van ondernemingen rond MVO maar brengt de actie nog niet op de werkvloer. Ondernemingen dienen gestimuleerd te worden om werkelijk actie te ondernemen. Daarom worden 300 MVO-acties uitgevoerd op het niveau van de individuele ondernemingen, gespreid over 2 jaar.

Het Digitaal Kenniscentrum MVO heeft al duidelijk zijn nut bewezen. Maandelijks komen er 20.000 bezoekers op bezoek en de nieuwsbrief heeft heel wat trouwe lezers. Het beleidsdomein Werk en Sociale Economie wil dit vanzelfsprekend continueren en zelfs versterken.

Er zijn tal van beleidsmaatregelen waarbij bedrijven steun kunnen krijgen. Opleidingsteun, ecologische steun, economische steunmaatregelen... het is het daarbij belangrijk dat er ook MVO-criteria worden meegenomen bij de beoordeling van de verschillende voorstellen. Een bedrijf dat hoog op MVO scoort toont immers haar inspanningen om op termijn te streven naar een economie waar zowel de maatschappij, het milieu als de onderneming wel bij varen.

Het komende werkjaar is een echt doe-jaar met tal van nieuwe initiatieven die MVO definitief op de kaart gaan zetten. Wat we natuurlijk moeten vermijden is dat deze allemaal naast elkaar werken. Het zou jammer zijn om deze initiatieven los van elkaar te zien. Daarom wordt op een hoog niveau een overleg voorzien dat kan adviseren rond strategische ontwikkelingen op het vlak van MVO en de resultaten uit de verschillende initiatieven bij elkaar leggen.

12.6. Landbouw en Visserij

Landbouwbeleid

Een duurzame landbouw hanteert praktijken die economisch efficiënt, ecologisch en sociaal aanvaardbaar zijn voor de huidige generatie, zonder de kansen van toekomstige generaties te hypothekeren. De economische dimensie van een duurzame landbouw houdt in dat we op wereldschaal voldoende voedsel blijven produceren en dat diegenen die zorg dragen voor de voedselproductie daar ook van kunnen leven en op termijn een leefbare toekomst zien.

Duurzaamheid is een aandachtspunt in het landbouwbeleid, zonder een verdere verduurzaming van de sector is er geen toekomst. Dit besef maakt dat duurzaamheidsaspecten in de diverse programma's en actieplannen hun plaats vinden.

In het kader van de tweede pijler van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid werd het nieuwe Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013 officieel bij de Europese Commissie (EC) goedgekeurd eind 2007. Het nieuwe Programma steunt op vier assen. De drie pijlers van duurzaamheid komen hier tot uiting. Bijkomend wordt het voormalig communautaire programma Leader ingeschreven als de vierde as van het programma. De agromilieumaatregelen zijn een belangrijk instrument van het programma. De verschillende maatregelen die worden aangeboden spitsen zich toe op duurzame landbouwtechnieken, waterkwaliteit en biodiversiteit.

De biologische land- en tuinbouw neemt, binnen het beleid van de Vlaamse overheid dat streeft naar een meer duurzame landbouw, een belangrijke plaats in. Vanuit de Vlaamse overheid zijn er heel wat acties ter ondersteuning van de biologische landbouw. Die acties zijn beschreven in het Vlaams Actieplan Biologische Landbouw II. Deze acties hebben als doelstelling zowel vraag en aanbod van bioproducten in Vlaanderen te stimuleren. Er is nood aan een hernieuwing van het actieplan met de bedoeling nieuwe impulsen te geven en een zichtbare groei te realiseren.

Er wordt actief meegewerkt aan de uitwerking en uitvoering van het Europese ingegeven klimaatactieplan. Een specifiek landbouwklimaatplan verzamelt een aantal acties op het vlak van rationeel energieverbruik in de tuinbouw, de mogelijkheid tot clustering van glastuinbouwbedrijven met het oog op een optimale bedrijfsvoering en de productie van biobrandstoffen. Nieuw is de aandacht voor adaptatie van de landbouwsector aan de klimaatverandering.

Visserij

Van bij de aanvang van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) in 1983 werden als globale objectieven een duurzame exploitatie van de visbestanden vooropgesteld. Van bij de aanzet is er gestreefd naar een evenwicht tussen de socio-economische en de ecologische aspecten verbonden aan de visserij. Een belangrijke pijler binnen dit visserijbeleid betreft immers het conserveringsbeleid, waarbij de instandhouding en het beheer van de visbestanden nagestreefd wordt.

In de hernieuwing van het GVB werd de basis gelegd voor de invoering van nieuwe instrumenten. De duurzame exploitatie van de visbestanden op een ecosysteembasis werd vooropgesteld, er werden bijkomende voorwaarden opgelegd aan de lidstaten om de visserijcapaciteit in overeenstemming te brengen met de beschikbare hulpbronnen en de veralgemening van herstelplannen en van beheersplannen om de exploitatie van de bestanden te begeleiden werd als algemeen principe opgenomen.

Ondertussen dienen de visserijactiviteiten zich te ontplooien in sterk gewijzigde economische omstandigheden. De hoge brandstofprijzen hebben een belangrijke impact op de rendabiliteit van de activiteiten. De vraag om alternatieve visserijmethodes te ontwikkelen waarbij brandstofverbruik en milieu-impact worden geminimaliseerd is dus actueel en gegronnd.

Door Vlaanderen wordt hierop ingespeeld, onderzoeksprogramma's worden uitgewerkt en financieringsvoorwaarden vastgelegd.

Intern

Het beleidsdomein landbouw en visserij neemt een zeer actieve rol op in de beleidsdomeinoverschrijdende ambtelijke werkgroep duurzame ontwikkeling (WGDO). De eerste prioriteit van de WGDO was de opstelling van een Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling. In het kader van de uitwerking van een monitoringssysteem voor de integratie van duurzame ontwikkeling in de institutionele pijler van de Vlaamse Overheid was het beleidsdomein Landbouw en Visserij piloot voor dit monitoringsinstrument.

In het kader van “interne milieuzorg bij de overheid” wordt voor het verduurzamen van de mobiliteit het gebruik van fietsen gestimuleerd, eigen auto’s aan controles onderworpen en milieubewust autorijden geïntroduceerd. Verder worden acties ondernomen om kantoorbenodigdheden zo veel mogelijk te recyclen, papierverbruik te minimaliseren en verpakkingen te vermijden.

12.7. Leefmilieu, Natuur en Energie

Duurzame ontwikkeling is het referentiekader voor het milieubeleid. De uitgangspunten van duurzame ontwikkeling zijn dan ook erg belangrijk voor het milieubeleid. Dit komt duidelijk tot uiting in het milieubeleidsplan 2003-2007 en het ontwerp milieubeleidsplan 2008-2010. Het milieubeleid tracht oog te hebben voor de langetermijndimensie door het verder onderbouwen van het beleid via langetermijndoelstellingen en toekomstverkenningen.

Een geïntegreerde aanpak en een geïntegreerd beleid laten toe om een nauwe verwevenheid tussen de ecologische, de sociale en de economische pijlers van duurzame ontwikkeling te garanderen. Dit komt tot uiting in de verschillende milieuthema’s en projecten zoals Transitie management duurzaam wonen en bouwen, duurzaam materialenbeleid, stedelijke projecten en integraal waterbeleid.

Bijzondere aandacht gaat in 2008 naar het milieuthema ‘Verontreiniging en aantasting van de bodem’. Er worden scenario’s voorbereid voor de integratie van de bodemsanering in de ontwikkeling van verontreinigde brownfields en voor de integrale aanpak van potentieel verontreinigde woonzones. In beide gevallen streeft men naar een optimale integratie van de sanering in de (her)ontwikkeling via overleg met private en publieke actoren. De sanering van brownfields blijft een uitdaging zowel op vlak van integrale aanpak als op financieel vlak. Daarom worden verdere initiatieven genomen om een aanpak door of samenwerking met externe actoren of overheden te ondersteunen, een planmatige aanpak te ontwikkelen en de sanering -al dan niet met een ambtshalve tussenkomst- te koppelen aan een herontwikkeling.

Duurzame ontwikkeling stelt ook hoge eisen aan een consistent beleid en een institutionele inbedding. In het deel ‘Geïntegreerd overheidsbeleid’ van het milieubeleidsplan wordt meer aandacht besteed aan de afstemming met specifieke beleidsdomeinen. Meer specifiek wordt afstemming verzorgd tussen milieu en gezondheid, milieu en mobiliteit, milieu en energie en milieu en economie.

Duurzaam lokaal beleid wordt gestimuleerd via de samenwerkingsovereenkomst met provincies en gemeenten: ‘milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling’. De nieuwe vorm van de Samenwerkingsovereenkomst treedt in werking vanaf 2008. Hierbij zullen plan-, rapporterings- en controleverplichtingen beduidend verminderd worden en wordt zo veel mogelijk ruimte gegeven voor eigen beleidsruimte en creativiteit.

In de participatie-opbouw en de versterking van maatschappelijke gedragenheid wordt nog sterker rond duurzame ontwikkeling gewerkt.

In het kader van het decennium voor Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (2005-2014) van de Verenigde Naties en ter uitvoering van de Strategie voor Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (UNECE 2005) wordt gestart met de eerste EDO-maatregelen en -acties van het Vlaams EDO-Implementatieplan. Het Vlaams EDO-platform wordt in 2008 officieel geïnstalleerd. Dit plan spoort samen met de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling en is opgesteld samen met andere

betrokken beleidsdomeinen en het middenveld. De belangrijkste vastgestelde lacunes m.b.t. EDO in specifieke sectoren (bv. inzake duurzaam bouwen) worden aangepakt. Een studie naar potentiële bouwers en verbouwers wordt opgestart.

De overheid moet zelf ook het goede voorbeeld geven. Dit kan o.a. via het project 'interne milieuzorg bij de overheid'. I.s.m. de betrokken diensten uit andere beleidsdomeinen werden voor de thema's energiezorg in Vlaamse overheidsgebouwen en milieuzorg in het voertuigenpark van de Vlaamse overheid actieplannen uitgewerkt. In uitvoering van het 'Actieplan milieuzorg in het Vlaamse voertuigenpark' gaat in 2008 aandacht naar de implementatie van de omzendbrief waarin minimumwaarden werden opgenomen waaraan de Ecoscore van een nieuw voertuig binnen de Vlaamse overheid dient te voldoen.

Ook 'energie' is belangrijk in de context van duurzame ontwikkeling o.m. omwille van de band met het klimaat. Zowel de problemen als de gezamenlijke lokale aanpak ervan hebben vaak een impact op wereldschaal.

Vlaanderen werkt actief mee aan de uitwerking en uitvoering van Europese richtlijnen en internationale verdragen. Daarnaast voert het een actief beleid onder meer op het vlak van klimaatbeleid, groene stroom, sensibilisering en sociaal energiebeleid.

In november 2007 wordt de tweede klimaatconferentie georganiseerd.

12.8. Ruimtelijke Ordening

Duurzame ontwikkeling vormt de uitgangshouding voor het ruimtelijk beleid in Vlaanderen. Deze uitgangshouding is verankerd in art 4 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening: "De ruimtelijke ordening is gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarbij de ruimte beheerd wordt ten behoeve van de huidige generatie, zonder dat de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang gebracht worden. Daarbij worden de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen. Er wordt rekening gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. Op deze manier wordt gestreeft naar ruimtelijke kwaliteit". Hiermee is het ruimtelijk beleid één van de eerste beleidsdomeinen dat volledig is opgebouwd vanuit een duurzame uitgangshouding.

12.9 Cultuur, Jeugd, Sport en Media

In 2007 werd 1 miljoen euro vrij gemaakt om aan 68 sport- en jeugdinfrastructuurwerken subsidies toe te kennen voor Rationeel Energieverbruik. Het betrof een eenmalige subsidie voor infrastructuurwerken die leiden tot een rationeler energiegebruik ofwel voor het uitvoeren van een energie-audit in de infrastructuur.

In het kader van het decreet lokaal en provinciaal jeugdbeleid, subsidieert de Minister bevoegd voor het jeugdbeleid gemeentes die een driejarig beleidsplan indienen. Per planningsperiode wordt 1 of meerder prioriteiten vastgelegd. Gemeenten die extra werk maken van deze prioriteiten ontvangen hiervoor specifieke middelen. Voor de periode 2008-2010 werd de prioriteit jeugdwerkinfrastructuur naar voren geschoven. Ter ondersteuning van het planningsproces werden verschillende initiatieven op poten gezet. Zo verscheen er in opdracht van het agentschap sociaal cultureel werk een uitgave over het lokalenbeleid. In deze uitgave werd expliciet aandacht besteed aan duurzaam bouwen en verbouwen.

In 2008 zal een nieuw decreet houdende de bevordering van de participatie aan cultuur, jeugdwerk en sport van kracht gaan. Vanuit dit decreet wordt er vanuit de sectoren Cultuur, Jeugdwerk en Sport voornamelijk ingezet op de maatschappelijke pijler van duurzame ontwikkeling en wordt er aangesloten bij Vlaamse Actie- en strategische plannen. Zo worden in dit decreet een aantal organisaties verankerd met specifieke opdrachten naar en vanuit het perspectief van kansengroepen.

Daar waar bijvoorbeeld in het verleden de hulp en bijstand aan gedetineerden rond Sport enkel projectmatig mogelijk was, wordt dit nu geïntegreerd in één organisatie met een beheersovereenkomst voor 5 jaar om zowel op sociaal-cultureel vlak als op sportief vlak met gedetineerden te werken. Daarnaast wordt via dit decreet een systeem van lokale armoedenetwerken rond vrijetijdsparticipatie uitgebouwd, met ondersteuning vanuit een landelijke structuur. Om de duurzame ontwikkeling van en ondersteuning aan het verenigingsleven te versterken, wordt via dit decreet de uitbouw en ontsluiting van expertise voorzien adhv opdrachten die tot 5 jaar kunnen lopen, aan verenigingen met een unieke en transversale positie over de sectoren cultuur, jeugdwerk en sport heen.

12.10 Mobiliteit en Openbare Werken

Binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken ligt de focus sterk op de promotie en het gebruik van milieuvriendelijke en duurzame vervoerswijzen.

Met het pendelplan wordt een faciliterend en stimulerend beleid voorgesteld, dat inspeelt op de noden en problemen in de organisatie van het woon-werkverkeer. Een belangrijk actiepunt was de oprichting van het Pendelfonds. Hiermee worden duurzame woonwerkprojecten van bedrijven ondersteund. Het Pendelplan en Pendelfonds worden in 2008 verdergezet.

De Lijn werkt, naast vervollediging van de basismobiliteit, via netmanagement aan de verdere invulling en verfijning van het net van stads- en streekvervoer op verbindingen en tijdstippen waar nood is aan extra aanbod (cfr. Pegasus- en Spartacusplan). Deze projecten zullen de komende jaren verder worden uitgewerkt.

Om het fietsgebruik te stimuleren werden tal van initiatieven ontplooid in 2007, zoals de aanstelling van een fietsmanager, een interactieve mobiliteitscampagne voor en door jongeren in het teken van meer en veiliger fietsen (Mobiël4Real), de oprichting van fietspunten aan stations, de opwaardering van ‘trage wegen’ en ondersteuning van het lokale fietsbeleid. Vele van deze initiatieven worden ook in 2008 verdergezet, zoals ook de verdere uitbouw van het meldpunt knelpunten fietspaden. In 2007 is de inhaaloperatie voor de aanleg van veilige fietspaden voortgezet in het kader van de realisatie van het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk. Het fietsfonds helpt hierbij om belangrijke schakels van dit netwerk langs gemeentewegen sneller te kunnen realiseren. Ook in 2008 zal verder worden geïnvesteerd in de realisatie van het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk.

Inzake carpoolen zal De Lijn ook het volgende jaar de carpooldatabank verder gratis ter beschikking stellen. Er zal nagegaan worden welke acties nodig zijn om het aandeel van carpoolen in het verplaatsingsgedrag te verhogen.

In 2008 zijn pilootprojecten duurzaam naar school voor het basisonderwijs gepland. Klemtoon ligt hierbij op milieubewuste, gezonde en veilige schoolverplaatsingen.

In het kader van de Kyoto-doelstellingen voert De Lijn een bewuste politiek van onderzoek naar en inzet van alternatieven voor fossiele brandstoffen. Er wordt zowel gewerkt met biodieselmengsels als met pure plantenolie (PPO). In het voorjaar van 2007 werd daarenboven een proef gestart met een waterstofbus-prototype. De huidige inspanningen met betrekking tot de milieu-investeringen van De Lijn worden ook in 2008 onverminderd voortgezet.

In 2007 kregen bestuurders de kans om via het ‘ecodriving’-project een zuinige, milieuvriendelijke en veilige rijstijl aan te leren. Ook in 2008 blijft het aanbieden van ‘ecodriving’ aan bestuurders van personen- en vrachtwagens een aandachtspunt.

Teneinde op een nog efficiëntere manier te werken aan de verhoging van de verkeersveiligheid werd in de loop van 2007 een verkeersveiligheidsplan Vlaanderen opgemaakt. Het is de bedoeling om hieraan in de komende jaren uitwerking te geven.

Op het vlak van infrastructuurwerken wordt belang gehecht aan het duurzaam inrichten en onderhouden van de transportinfrastructuur.

12.11 Bestuurszaken

Het is uiterst belangrijk dat de Vlaamse overheid maatregelen neemt voor de diverse kansengroepen. Zo zal onderzocht worden hoe de grote groep van allochtonen kan worden gemotiveerd om zich kandidaat te stellen voor vacatures waarvoor zij in aanmerking komen. Daarnaast worden oudere kandidaten de facto benadeeld indien de Vlaamse overheid hun anciënniteit niet naar waarde honoreert. Dit ondermijnt momenteel onze positie op de nu al krappe arbeidsmarkt.

De Vlaamse overheid moet een voorbeeldfunctie vervullen voor alle burgers en organisaties op het gebied van gelijke kansen en diversiteit.

De Vlaamse overheid legt zichzelf streefcijfers op, om ervoor zorgen dat de diversiteit in de Vlaamse samenleving wordt weerspiegeld in haar personeelsbestand. Zo streeft ze ernaar om het aandeel allochtonen tegen 2015 op te trekken tot 4%, het aandeel arbeidsgehandicapten tegen 2010 tot 4,5% op te tillen, en het percentage vrouwen in managementfuncties te verhogen: tegen 2015 zouden vrouwen 33% van de topfuncties moeten bekleden, en tegen 2010 zou 33% van het middenkader een vrouw moeten zijn

De Vlaamse Regering keurde op 15 december 2006 het actieplan Wervend Werven goed. Dat moet leiden tot een grotere instroom van personen met een arbeidshandicap en personen van allochtone afkomst in de Vlaamse overheid. Hieromtrent zijn in 2008 tal van acties gepland.

Het 'bluebook van de afdeling gebouwen werd doorgelicht en aangepast, teneinde meer aandacht te krijgen voor de duurzame aspecten bij het realiseren van renovatie en nieuwbouwprojecten.

De aanpassing resulteerde in een werkdocument dat toelaat om op een objectieve manier de duurzaamheid van een project of bestaand gebouw te analyseren en voorstellen te formuleren om de duurzaamheid van het project te verbeteren.

Binnen de Vlaamse overheid treedt het AFM op als gangmaker inzake een duurzaam energiebeleid. Daarbij stelt dit agentschap alle door haar verworven kennis en ervaring beschikbaar en adviseert het alle entiteiten van de Vlaamse overheid steeds over de meest aangewezen opties inzake een efficiënt energiebeheer, rekening houdend met de specifieke noden van elke entiteit en de specifieke mogelijkheden en/of beperkingen van elk gebouw.

Zo bereidde het AFM aanpassingen aan de bestaande rondzendbrieven over het technisch beheer van gebouwen voor, die aan de Vlaamse regering zullen worden voorgelegd. Eén van de elementen die uitdrukkelijk opgenomen werd in de aangepaste versie is de verplichting om voor elk gebouw van de Vlaamse overheid een verantwoordelijke energiezorg aan te duiden. Mits deze verplichting correct nageleefd wordt zal men voortaan voor elk gebouw van de Vlaamse overheid een systematische registratie van de energieboekhouding, een correcte opvolging en controle van het energiebeleid en een regelmatige sensibilisatie van de gebruikers m.b.t. energie-efficiëntie kunnen bewerkstelligen.

In het bestek voor elektriciteit, in samenwerking tussen EMA en het AFM, wordt een minimaal aandeel van 12% aan groene stroom geëist.

Om te verzekeren dat het energieverbruik op een gestructureerde en transparante wijze geregistreerd, opgevolgd en geanalyseerd kan worden staat het energieboekhoudingspakket van het AFM ter beschikking van alle entiteiten van de Vlaamse overheid. Dit pakket wordt bijvoorbeeld reeds gebruikt door de VDAB. In 2008 zal het AFM, in het kader van haar rol als gangmaker inzake efficiënt energiebeheer binnen de Vlaamse overheid, de beschikbaarheid van dit pakket

verder duidelijk onder de aandacht brengen van alle entiteiten binnen de Vlaamse overheid, teneinde het gebruik ervan als onderdeel van een geïntegreerd energiebeleid te stimuleren.

In het kader van de voortdurende opvolging van innovatieve energiebesparende technieken werd in 2007 een raamcontract afgesloten voor het plaatsen van een zonwerende folie op gebouwen van de Vlaamse overheid. Gezien de positieve reacties op en ervaringen met de pilootprojecten waar reeds dergelijke zonwerende folie geplaatst werd zal het AFM dit project in 2008 verder uitrollen naar een aantal andere gebouwen.

Een belangrijke stap in het voortdurend streven naar een duurzaam energiebeleid is het besluit van de Vlaamse regering van 20 april 2007 betreffende de invoering van het energieprestatiecertificaat voor publieke gebouwen. Dit bepaalt dat publieke gebouwen met een bruikbare vloeroppervlakte groter dan 1000m² uiterlijk op 1 januari 2009 dienen te beschikken over een energieprestatiecertificaat.

De Vlaamse overheid dient hierin uiteraard een voorbeeldfunctie uit te dragen en te verzekeren dat in al haar gebouwen die in aanmerking komen, zonder uitzondering, tijdig een energieprestatiecertificaat behaald en zichtbaar uitgehangen wordt.

Teneinde deze cruciale doelstelling in het kader van een doelmatig energiebeleid te realiseren en aldus haar voorbeeldfunctie waar te maken heeft het AFM in 2007 een raamcontract opgesteld voor de voorbereiding en realisatie van dergelijke energieprestatiecertificaten. Alle entiteiten van de Vlaamse overheid kunnen dan ook beroep doen op de ondersteuning die geboden wordt door middel van dit raamcontract.

Tussen het AFM, het departement Bestuurszaken en de CCM wordt in 2007 nog een protocolovereenkomst afgesloten die de structurele samenwerking tussen deze entiteiten inzake milieuaspecten duidelijk vastlegt en aldus het belang dat alle betrokken partijen hieraan hechten nog versterkt.

In het kader van deze samenwerking wordt de CCM steeds de mogelijkheid geboden om in de voorbereidingsfase van (raam-)contracten inhoudelijk advies te geven m.b.t. de al dan niet mogelijke integratie van (bijkomende) milieucriteria in bestekken voor facilitaire goederen en/of diensten.

Ook inzake toegankelijkheid van gebouwen voor personen met een handicap wenst de Vlaamse overheid een voorbeeldfunctie uit te dragen.

In de loop van 2007 werd dan ook bijzondere aandacht besteed aan de toegankelijkheid van publieke gebouwen van de Vlaamse overheid via audits en de bijhorende aanpassingen. Zo werd bij de realisatie van het Ellipsgebouw en het VAC te Antwerpen (Anna Bijns) van bij de inrichtingsfase een beroep gedaan op een gespecialiseerd toegankelijkheidsbureau om de integrale toegankelijkheid in deze nieuwe gebouwen te realiseren.

Ook voor toekomstige projecten, zoals de VAC's, wordt deze werkmethode verder gehanteerd, vermits werd vastgesteld dat het realiseren van integrale toegankelijkheid niet kostenverhogend werkt indien deze doelstelling van bij de aanvangsfase van een project voldoende aandacht krijgt.

13. Relatie met Vlaanderen in Actie

Duurzame ontwikkeling loopt als een rode draad doorheen Vlaanderen In Actie. Een aantal van de 34 VIA-projecten zijn tevens projecten in het kader van de Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling.

Men kan dus stellen dat er een grote onderlinge samenhang is tussen duurzame ontwikkeling en Vlaanderen In Actie.

Zoals hoger expliciet gezegd, zullen de operationele projecten uit de Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling verder worden uitgevoerd via twee sporen, enerzijds het VIA-spoor, anderzijds het spoor van de operationele projecten zelf. Meer algemeen zal ik de integratie onderzoeken van een aantal beleidsprocessen waar aandacht voor lange termijn en duurzame ontwikkeling uitgangspunten zijn. Dit kan de consistentie van het beleid van de Vlaamse overheid bevorderen en tegelijk leiden tot een administratieve vereenvoudiging.

14. Regelgevingsagenda

Nieuw te ontwikkelen regelgeving: Kaderdecreet duurzame ontwikkeling

Kris PEETERS,

Minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele
Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid
